

Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt PEKMEZ

**DENKLEŐTİRMEĐEN KURTULAN
KAZANDIRMALARIN TENKİSİ
(TMK m. 565 b.1)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM DENKLEŞTİRMEYEN KURTULAN TENKİSE TABİ KAZANDIRMALARA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

I. TMK m. 565 b.1'İN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	5
A. Genel Olarak.....	5
B. Hükmün Amacı	8
C. TMK m. 565 b. 1'e Tabi Kazandırmaların TMK m. 565' e Göre Tenkise Tabi Sağlararası Diğer Kazandırmalarla İlişki	10
1. Genel Olarak.....	10
2. TMK m. 565 b.2'e Tabi Kazandırmalarla İlişkisi.....	11
3. TMK m. 565 b.3'e Tabi Bağışlamalarla İlişkisi	13
4. TMK m. 565 b.4'e tabi Kazandırmalarla İlişkisi.....	14
5. TMK m.565 b.1'e Tabi Kazandırmanın Aynı Zamanda TMK m. 565 b.3 ve TMK m. 565 b.4'e Tabi Olabilmesi	16

D. Hükümün Kapsamının Belirlenmesi: Objektif ve Sübjektif Teorilerin Değerlendirilmesi.....	17
1. Genel Olarak.....	17
2. Objektif ve Sübjektif Teori.....	18
a. Genel Olarak.....	18
b. Objektif Teori.....	19
c. Sübjektif Teori.....	21
3. eMK m. 507 b.1 (TMK m. 565 b.1)'in Uygulandığı Dönemde Teorilerin Değerlendirilmesi.....	22
4. Yürürlükte olan TMK m. 565 b.1 Çerçevesinde Görüşlerin Değerlendirilmesi	24
II. DENKLEŞTİRMENİN TENKİS İLE KARŞILAŞTIRILMASI... 28	
A. Genel Olarak.....	28
B. Amaç Bakımından	29
C. Talebin Hukuki Niteliği Bakımından	30
D. Kazandırmanın Hem Denkleştirmeye Hem Tenkise Konu Olamaması	31
E. Mirasbırakanın İradesinin Tenkis ve Denkleştirmenin Uygulanabilirliğine Etkisi.....	32
F. Denkleştirme ve Tenkiste Talep Hakkı Sahipleri.....	33
G. Talebe Muhatap Olabilecek Kişiler.....	34
H. Kazandırma ve Tasarruflar Bakımından.....	36
I. Talebin İleri Sürülebileceği Zaman Bakımından	39
J. Sonuçları Bakımından.....	40

İKİNCİ BÖLÜM
DENKLEŞTİRME DEN KURTULAN
KAZANDIRMANIN TENKİSE TABİ OLMA
ŞARTLARI

I. DENKLEŞTİRMEYE TABİ KAZANDIRMA OLMASI.....	45

A. Genel Olarak.....	45
B. Mirasbırakanın Malvarlığını Etkileyen Bir Kazandırma Olması.....	48
C. Kazandırmanın İvazsız Olması.....	52
D. Kazandırmanın Sağlararası Nitelikte Olması	59
E. Kazandırmanın Miras Payına Mahsuben Yapılmış Olması.....	61
1. İradi Denkleştirme.....	61
a. Genel Olarak.....	61
b. İrade Beyanının Hukuki Niteliği.....	62
c. İrade Beyanının Açık Olmasının Gerekmemesi.....	69
d. İrade Beyanının Şekli	74
2. Kanuni Denkleştirme.....	76
a. Genel Olarak.....	76
b. TMK m. 669 II'nin Kazandırmalar Bakımından Kapsamı	76
F. Kazandırmanın Kanun Gereği Denkleştirme Dışı Bırakılan Kazandırmalar Kapsamında Yer Almaması.....	79
1. Genel Olarak.....	79
2. TMK m. 674'e Göre Eğitim ve Öğrenim Giderleri.....	80
3. TMK m. 675'e Göre Olağan Hediyeler, Evlenme Giderleri, Alışılmış Ölçülerde Yapılan Çeyiz Giderleri.....	83
II. KAZANDIRMANIN DENKLEŞTİRME DENİZİN KURTULMASI. 87	
A. Mirasbırakanın İradesiyle	87
1. Genel Olarak.....	87
2. Miras Payını Aşan Kazandırmalar	88
a. Genel Olarak.....	88
b. Aşan Kısmı Denkleştirme Dışı Bırakan İrade Beyanının Özellikleri	91
c. Miras Payını Aşan Kısmın Hesaplanması.....	95
B. Mirasçının Yasal Mirasçılık Sifatını Kaybetmesiyle.....	105
1. Genel Olarak.....	105

a. Yasal Mirasçılık Sıfatını Sona Erdiren Durumların Kapsamı	105
b. Lehtarın Kazandırma Sırasında Muhtemel Mirasçı Olması Zorunlu mu?	108
2. Kazandırma Lehtarının Önce Ölümü.....	113
3. Mirastan Feragat.....	115
4. Mirasın Reddi	121
5. Mirasçılıktan Çıkarma.....	125
6. Mirastan Yoksunluk.....	128
7. Evliliğin Sona Ermesi Durumunda Kazandırma Lehtarı Eşin Durumu	128
a. Genel Olarak.....	128
b. Mal Rejimi Sözleşmesiyle Yapılan Kazandırmanın Lehtarı Olması	130
c. Evliliğin Ölüm Dışında Sona Erdiği Durumda Mal Rejimi Sözleşmesiyle Yapılan Kazandırma	132
d. Evliliğin Ölümle Sona Ermesi Durumunda Mal Rejimi Sözleşmesiyle Yapılan Kazandırmanın Durumu	133
e. Lehine Kazandırma Yapılan Eşin Önce Ölümü.....	138
f. Mal Rejimi Değişikliği Halinde Kazandırmanın Durumu	139
8. TMK m. 565 b.1 ile TMK m. 670 İlişkisinin Değerlendirilmesi.....	140
a. Genel Olarak.....	140
b. TMK m. 670'in Lafzı ve Gerekçesinin Değerlendirilmesi.....	140
c. Hükmün Genel Özellikleri ve Uygulanması İçin Gerekli Şartlar	144
d. TMK m. 670'in Uygulama Alanı ve Uygulandığı Örnekler.....	149
e. Lehtarın Yerine Geçen Saklı Paylı Mirasçının Saklı Payını Elde Etmesi.....	152

f. İsviçre Medeni Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin TMK m. 565 b.1 ve TMK m. 670 Arasındaki İlişkiye Etkisi.....	158
g. Altsoy Dışındaki Diğer Mirasçılar Bakımından TMK m. 670'in Uygulanabilirliği	160
III. KAZANDIRMANIN SAKLI PAYI İHLAL ETMESİ	163
A. Genel Olarak.....	163
B. Net Tereke Değerinin Hesaplanması	165
C. Kazandırmanın Net Terekeye Eklenmesi	168
1. Genel Olarak.....	168
2. Taşınmazın Mirasbırakan Tarafından Ödenen Satın Alım Bedeli	170
3. Borç Ödemeden Aciz Halinde Olan Lehtara Yapılan Kazandırma Net Terekeye Eklenecek midir?	173
4. İyiniyetli Kazandırma Lehtarına Yapılan Kazandırmanın Terekeye Eklenmesi.....	174
5. Edinilmiş Mal Niteliğindeki Kazandırmaların Terekeye Eklenmesi	176
a. Genel Olarak.....	176
b. TMK m. 229'a Göre Katılma Alacağı Hesaplanırken Eklenecek Değerlerin Tenkis Hesabında Dikkate Alınabilirliği	177
c. Kazandırmanın Tarafı Olmayan Eşin TMK m. 229'a Tabi Kazandırmaya Rızasının Tenkis Hesabına Etkisi	184
d. Eşlerden Birinin Edinilmiş Mallarından Diğer Eş Lehine Yaptığı Kazandırmaların Net Terekeye Eklenmesi	188
D. Mirasçılık Sıfatını Sona Erdiren Durumların Tasarruf Nisabına Etkisi.....	189
1. Mirasın Reddi	190
2. Mirastan Feragat.....	193
3. Mirastan Çıkarma.....	194

4. Mirastan Yoksunluk.....	194
E. Tasarruf Nisabının Aşılması Nedeniyle Saklı Payın Elde Edilememesi	195
1. Genel Olarak.....	195
2. Tasarruf Nisabının Aşılmış Olmasına Rağmen Saklı Payın Diğer Araçlarla Sağlanamamış Olması.....	196
3. Lehtarın Saklı Paylı Mirasçı Olması Halinde Aşan Kısmın Tenkisi.....	197
F. Kazandırmanın Tenkiste Sıra Hükümlerine Göre Tenkise Tabi Olması.....	201

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DENKLEŞTİRME DEN KURTULAN KAZANDIRMANIN TENKİSİNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

I. TENKİS DAVASI	209
A. Genel Olarak.....	209
B. Tenkis Davasında Davacı.....	211
1. Saklı Paylı Mirasçılar.....	211
2. Saklı Paylı Mirasçılarının Alacaklıları ve İflas Dairesi	213
C. Tenkis Davasında Davalı	216
D. Tenkis Davasında İspat Külfeti	220
E. Tenkis Davasında Süreler	225
F. Tenkis Defi.....	226
II. TENKİSİ ÖZELLİK TAŞIYAN BAZI KAZANDIRMALARIN TENKİSİ.....	228
A. Genel Olarak.....	228
B. Değerinde Azalma Meydana Gelmesizin Bölünemez Malların Tenkisi	229
C. Kazandırma Konusunun İntifa Hakkı Olduğu ve İrat Şeklinde Yapılan Kazandırmalar	233

III. TENKİSE TABİ KAZANDIRMAYI ALAN LEHTARIN GERİ VERME BORCU.....	236
A. Genel Olarak.....	236
B. İyiniyetli Lehtarın Geri Verme Borcunun Kapsamı	237
C. Kötüniyetli Lehtarın Geri Verme Borcunun Kapsamı.....	241
SONUÇ	245
KAYNAKÇA	255